

2/170 2549 / 9718

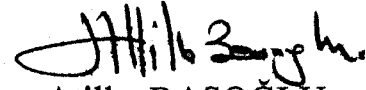

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 10.07.2003
Sayı : 124

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununda değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Atilla BAŞOĞLU
Adana Milletvekili

GEREKÇE

Anayasamızda Tüketicinin korunması ilkesi vurgulanmıştır, aynı ilke Borçlar Kanunumuz ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gibi konuyla ilgili pekçok düzenlemede yer almıştır.

Birleşmiş Milletler, Tüketici Hakları Evrensel Beyannamesinde de kabul edilen; sağlık ve güvenliğin korunması, ekonomik çıkarların korunması, bilgilendirme ve eğitilme, temsil edilme gibi önemli tüketici haklardan bir diğer önemlisi “tazmin edilme hakkı”dır.

■Tazmin edilme hakkı:

Satın alınan ürünlerin bozuk, eksik veya hatalı çıkması durumunda kusurlu malın geri alınması, yenisi ile değiştirilmesi; kusurlu hizmetin yeniden görülmesi; gerekirse tazminat ödenmesi tüketicinin hakkıdır.

Bu prensipler aynen ülkemiz yasalarında da yer almasına karşın uygulamada tüketicilerin temel sorunlarına baktığımızda bu sorunlardan birisi, zaten parasının karşılığı olmayan, ayıplı mal ve hizmetle karşılaştığı için mağdur edilmiş olan tüketicilerin birde reklamlarına kanıp güvendikleri, mal ve hizmetlerini satın aldıkları o büyük firmaların garanti sözleşmelerindeki bir takım ayak oyunları ile karşılaşmaları ve zararlarını tazmin etmekten mahrum bırakılmalarıdır. Birdiğer önemli sorun ise hiçbir kusurları olmadığı halde kendilerine satılan ayıplı malı satıcı satıcı, servis servis dolaşarak tamir ettirmek zorunda kalmaları ve bu arada birde zaman, emek, ve para harcamak zorunda bırakılmalarıdır.

Tüketicinin korunmasıyla ilgili yasalar, toplumun tümünü yakından ilgilendirmekte ve günlük yaşamın parçası olan sorunlara çözüm getirmektedir. Bu nedenle kanun teklifimizde bazı mallarda garanti süresi içinde ortaya çıkan bazı ayıpların garanti kapsamı dışına çıkarılması şeklinde ortaya çıkan sorunların önüne geçmek amaçlanmış ayrıca satıcılara, ayıplı malları tüketiciden alıp tamir yükümlülüklerini hızlı bir şekilde yerine getirdikten sonra tekrar tüketiciye ulaştırmak, ve bu süre zarfında da tüketicilerin mağdur olmalarının önüne geçmek için, ayıplı maldaki sorun giderilene kadar söz konusu mal ile aynı işi görebilen bir muadilini tüketiciye sağlamak zorunluluğu getirilmiştir.

Kanun teklifimizin ikinci maddesinde ise, 4077 sayılı yasadan doğan tüketicinin bilgi edinme hakkına da açıkça aykırı Gölge Limit türü uygulamaların önüne geçilmesi ve bankacılık sektöründe haksız uygulamalara fırsat verilmemesi amaçlanmıştır.

Bankalar, kendilerine ibraz edilen belgeler karşılığında limit belirleyerek müşterilerine kredi kartı vermektedirler. Ancak bazı durumlarda tüketicinin bilgisi ve kastı olmaksızın limit aşılabilmektedir. Tüketicinin bilgisi ve kastının olmadığı bu tür durumlarda, banka veya alışveriş merkezi provizyon işlemini gerçekleştirmektedir.

Bankacılık deyimiyle “gölge limit” adı verilen bu uygulamada, bankanın vermiş olduğu kredi kartı türüne bağlı olarak yüzde beş ile yüzde otuz arasında değişebilen oranlarda ek limit imkanı sağlanmaktadır.

Banka ile kredi kart müşterisi arasında imzalanan kredi kart sözleşmesinde “gölge limit” kavramına yer verilmemekte, dolayısıyla limit aşım miktarlarının hangi kriterlere göre ve nasıl sağlandığı belli olmamakta, tüketicilere limit aşımı, limit aşımı oranları, ve geri ödeme şartları ile ilgili bilgi verilmemektedir. Buna karşılık tüketici limitini aştığını ancak ekstre kendisine geldiğinde öğrenebilmekte ve sonuçta aştığı miktarın yüzde beşini de ceza olarak ödemektedir. Tüketicinin bilgilendirilmediği ve kastının olmadığı bu tip durumlar tüketici aleyhine sonuçlar doğurmakta, tüketiciden haksız olarak para tahsil edilmektedir.

Bankalar ve diğer finans kuruluşları çok etkili istihbarat sistemlerine sahip olan kurumlardır ve limitleri belirlerken de zaten müşterinin ödeme gücünü göz önünde bulundurmaktadırlar, bu nedenle “Gölge Limit” uygulaması gibi gölgesi bol uygulamalar bankacılık sistemi içinde tüketici bakımından zarara yol açabilecek önemli hususların karanlıkta kalmasına neden olmakta, tüketiciler bankaların keyfi ve haksız uygulamalara maruz kalmaktadır.

TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 13'üncü maddesinin ilk iki fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İmalatçı veya ithalatçılar ithal ettikleri veya ürettikleri sanayi malları için Bakanlıkça onaylı garanti belgesi düzenlemek zorundadır. Garanti belgelerinde iyi niyet kurallarına aykırı olarak, belli hasarların garanti kapsamı dışında tutulmasını öngören kayıtlar yok sayılır. Mala ilişkin faturanın tarih ve sayısını içeren garanti belgesinin tekemmül ettirilerek tüketiciye verilmesi sorumluluğu satıcı, bayi veya acenteye aittir. Garanti süresi malın teslim tarihinden itibaren başlar ve asgari iki yıldır. Ancak, özelliği nedeniyle bazı malların garanti şartları, Bakanlıkça başka bir ölçü birimi ile belirlenebilir.

Satıcı; garanti belgesi kapsamındaki malların, garanti süresi içerisinde arızalanması halinde ayıplı malı işçilik masrafı, değiştirilen parça bedeli ya da başka herhangi bir ad altında hiçbir ücret talep etmeksizin kırk sekiz saat içinde, malın niteliği gereği tamir için daha uzun bir süre gerekiyor ise iyi niyet kurallarına uygun olan ve tüketiciye açıklanan bu süre içinde, tüketiciden alıp tamir etmek ve tüketiciye iade etmek, tamir süresince tüketicinin mağduriyetini önlemek için de söz konusu malın aynı işi görebilecek bir muadilini tüketiciye vermek ile yükümlüdür.

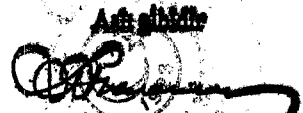
MADDE 2- 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 'Kredi Kartları' başlıklı 10/A maddesine aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

Bankalar, kredi kartı müşterisi ile yaptıkları kredi kartı sözleşmelerinde, kendilerine ibraz edilen belgeler karşılığında kredi kartı müşterisinin ödeme gücüne uygun bir limit belirler ve bu limitin aşılmasına izin veremezler.

Limit aşımı halinde banka ve alışveriş merkezleri provizyon veremez; limit aşımına izin verilmesi halinde limiti aşan kısım için kredi kartı müşterisinden faiz yada limit aşım ücreti şeklinde bir ücret talep edilemez.

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu kanun hükümlerini, Bakanlar Kurulu yürütür.

İbrahim ARAÇ